

Hic Constitutio populari declaranda.

Dat. die 11. Martii 1286. ann. I.

Volumus nihilominus, quod hujusmodi processum nostrum, in vestrarum civitatum & diocesis terminis, iteratis vicibus publicantes, ac facientes per aliquos publicari, eosdem populos auctoritate nostra moneatis, & inducatis attente, ne aliquem de predictis prefatum habitum deferentibus, recipere presument in hospitio, vel eis aliquas elemosinas largiantur; nec ad deferendum habitum illum, seu ei consimilem, impendant consilium, auxilium, vel favorem.

Dat. Romae apud S. Sabinam, 5. Id. Martii, Pont. nostri Anno primo.

VI.

Quod filii & nepotes ejus, qui de haeresi inquisitus & absolutus fuit, ad officia & beneficia admitti possint.

Hereticorum filios omnibus officiis & dignitatibus privatos voluit Innocentius IV. Constit. II. Tom. III. P. I. pag. 295. Huic vero peccati subiacendos non esse filios illorum Hereticorum, quos penitentiam egisse constiterit, declarat Alexander IV. Constit. XLVI. §. 2. Tomo eodem pag. 391.

Honorius Episcopus, Servus Servorum Dei, dilecto filio Fratri Galgano de Eugubio, Ordinis Fratrum Minorum Inquisitori haereticae pravitate in Ducatu Spoletano, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Romani Pont. frequenter Inquisitoribus commiserunt haereticos & fautores eorum, que filios & nepotes beneficiorum & officiorum privati.

Vide, quae diximus in Rubrica.

Exhibita nobis dilecti filii Archionii militis nati quondam Philippi dicti Palmerii militis Spoletani petitio continebat, quod olim significantibus fel. rec. Alexandro Papae praedecessori nostro Inquisitoribus pravitate haereticae per Italiam deputatis, quod frequenter a Sede Apostolica committebatur eisdem, ut tam haereticos, credentes, fautores, & receptatores haereticorum, quam ipsorum filios & nepotes privandi dignitatibus, personatibus, & officiis publicis, & beneficiis Ecclesiasticis, de dioecesanorum, vel eis absentibus, vicariorum suorum consilio haberent liberam potestatem; & qualiter hoc deberet intelligi postulantis declarari, praefatus praedecessor eisdem Inquisitoribus per suas duxit literas respondendum, quod de filiis & nepotibus illorum haereticorum, credentium, & aliorum hujusmodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse videbatur, non autem illorum, quos emendatos esse constaret, ac pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiae poenitentiam recepisse, quam ipsi, vel jam perfererant, vel humiliter prosecutioni ejus instarent, vel parati fuerant, dum viverent, ad recipiendum eandem.

Quidam Philippus, inquisitus, & excommunicatus fuit, & tamen Communitas Spoletana, volebat admittere ad officia Ar-

§. 2. Verum licet Inquisitor pravitate hujusmodi, tunc in partibus illis per Sedem Apostolicam deputatus, memoratum Philippum, qui sibi confessus extitit, quod cuidam haeretico reverentiam fecerat, quadam contra fidem proferendo catholicam, privaverit bonis suis, ac idem Philippus injunctam

chionum ejus filium neque ipsius natos.

sibi propter hoc ab eodem Inquisitore poenitentiam perfereret reverenter, ac tandem sic vere catholicis receptis Ecclesiasticis Sacramentis viam fuerit universae carnis ingressus, & ab Inquisitore praefato etiam absolutus, tamen Potestas, Consilium, & Commune Spoletanum dictum Archionum ejusque filios occasione praemissorum, ad officia Civitatis Spoletanae pro sua recusant admittere voluntate. Quare praefatus Archionus nobis humiliter supplicavit: ut nos misericorditer attendentes, quod idem Philippus, sicut praemittitur, tamquam vere Catholicus & fidelis Ecclesiae Romanae decessit, eundem Archionum & filios ejus decernimus, juxta praemissum ejusdem praedecessoris responsum, in aliquo puniri occasione hujusmodi non debere: sed eos ad omnia secularia officia, & beneficia ecclesiastica, & dignitates, ac ad omnes ordines, impedimento hujusmodi non obstante, potius admittendos.

§. 3. Quia igitur de facto hujusmodi & ejus circumstantiis habere poteris notitiam plenior: Nos gerentes de circumspectione tua fiduciam in Domino specialem, praesentium tibi auctoritate committimus & mandamus, ut si diligenti Inquisitione praemissa, praedicta inveneris veritate fulciri, & tibi etiam constiterit, quod praefati Archionus & filii non sint de haeretica pravitate suspecti, & in fidelitate ac devotione Ecclesiae supradictae persistant (super quibus omnibus tuam intendimus conscientiam onerare) auctoritate nostra denunciare, & declares, quod propter praemissa, vel eorum occasione nihil eis possit obici, vel opponi, quin ad omnia secularia officia, & beneficia Ecclesiastica, etiam si dignitates existant, illis non obstantibus, assumi libere valeant: & hi, qui liberati esse noscuntur, ad omnes ordines promoveri, prout secundum Deum, & honorem Catholicae fidei videris expedire. Quicquid autem super his inveneris, & duxeris faciendum, nobis per tuas patentes literas harum seriem continentem fideliter studeas intimare.

Hic tamen Pont. jubet eos admitti consilio esse felices.

Dat. Romae, apud S. Sabinam, 5. Calendas Decembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Dat. die 27. Nov. 1286. P. 220. II.

NICOLAUS IV.

P A P A CXCI.

ANNO D. MCCLXXXVIII.

Hi Hieronymus, patria Asculanus in Piceno, antea Frater Ordinis Minorum S. Francisci, cujus fuerat Minister Generalis, postmodum S. R. E. Cardinalis Episcopus Pranestinus, electus est in Summum Pontificem die 22. Februarii anno 1288. eademque die coronatus Nicolaus voluit appellari. Sedit in Pontificatu Annos V. Mensem I. dies XIII. (a) impetrantibus in Oriente Andronico, in Occidente vero Rodulpho Rege Romanorum. Obiit siquidem die 4. Aprilis 1292. & sepultus est in Basilica S. Mariae Majoris. Vacavit Sedes Annos II. Mess. III. diem I.

Bull. Rom. Tom. III. Pars II.

(a) Inclusis extremis.

I.

Sancta Agathe Terram, aliaque Castra, & loca ad Provinciam Massae Trabaricae, non autem ad Romandiolae spectare declarat.

Hic regest. V. sic.

Nicolaus Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam Rei Memoriam.

Um inter alias Provincias, & Terras Romanae Ecclesiae, quarum statum preservari a noxiis, & prospere dirigi proptamus, de pacifico statu hominum Massae Trabaricae, quae est Camerae Sedis Apostolicae Demanum speciale, tanto tenemur propensius cogitare, quanto ipsos prerogativa favoris & gratiae prosequimur potiori; Nos pia consideratione induciti, quod olim plerumque inter ipsius Massae, & Romandiolae Rectores dudum diversis temporibus in ipsis partibus per Sedem Apostolicam deputatos, super eo gravi contentione exorta, quod eorum alterutro afferente Castra, & tenimenta, quae dicuntur Sanctae Agathae, Silvae Planae, Billis, Raynerii de Monte Auriolo, Raynerii de Castaldeto, Hugolini, Piagnani, Maceratae, Gattariae, Vergnanti, & Trivii, Wittoni, & Savinae cum omnibus districtibus, Curtiis, Villis, Juribus, finibus, & pertinentiis suis ad suam Jurisdictionem spectare; Homines ipsius Massae in quadam perplexitate positi nonnunquam damna gravia, & pericula incurrerunt: & ideo cupientes ipsorum indemnitati praecavere, ac quieti paterna impo-sterum sollicitudine providere; Volumus, & auctoritate Apostolica declaramus statuentes, ut ex nunc in antea praedicta Castra, & tenimenta cum omnibus Districtibus, Curtibus, Villis, Juribus, finibus, & pertinentiis suis, nec non & omnes alii homines, & Castra, quae infra fines ipsorum locorum existunt, sub Jurisdictione, ac Dominio Rectoris ipsius Massae, qui pro tempore fuerit inibi auctoritate Apostolica deputatus, perpetuo maneat, & consistant: ac eorumdem locorum homines sicuti incolae dictae Massae in omnibus & per omnia eidem Rectori teneantur firmiter, & efficaciter obedire.

Massa Trabarica jure Sedis Apostol.

Causa declarationis.

Declarationis.

§. 1. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationis, & Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Reate Kalendis Augusti Pontificatus Nostri Anno Primo.

Dat. die 1. Augusti 1288. ann. I.

I I.

Quod Christiani ad Judaeorum ritum transeuntes, ipsiq. Iudei ad Christianam fidem conversi, ad illum redeuntes, ab Inquisitoribus uti haeretici; eorumque auxiliares, puniantur: Iudei vero, Christianos ad eorum ritum trahentes, poena debita compescantur.

Eiusdem argumenti constitutiones ediderunt Clemens IV. Const. XXIII. Greg. X. Const. VII.

Nicolaus Episcopus, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratibus Praedicatorum, & Minorum Ordinum Inquisitoribus haereticae pravitate, auctoritate Sedis Apostolica deputatis, & in posterum deputandis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Urbato corde audivimus, & narramus, quod non solum quidam de Judaice cecitatis errore ad lumen fidei Christianae conversi, ad priorem reversi esse perfidiam dignoscuntur; verum etiam quamplurimi Christiani, veritatem Catholicae fidei abnegantes, se dampnabiliter ad ritum Iudaicum transfulerunt, quod tanto magis reprobum fore cognoscitur, quanto ex hoc Christi nomen sanctissimum, quodam familiari hostilitate, securius blasphematur.

§. 1. Cum autem huic pesti damnabili, congruis & festinis debeat remediis obviare, universitati vestrae, per Apostolica scripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra haereticos, auctoritate Sedis Apost. designatos, super praemis. tam per Christianos quam etiam per Iudeos, inquisita diligenter & sollicite veritate, contra omnes, quos talia inveneritis haecenus commisisse, aut committere in futurum, tamquam contra haereticos; contra factores quoque, receptatores, & defensores eorum, procedere studeatis.

§. 2. Iudaeos autem, qui Christianos utriusque sexus, ad eorum ritum execrabilem induxerint, aut inveneritis de caetero inducentes, poena debita puniantur; contraditores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo: invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Dat. Reate Nonis Septemb. Pontificatus nostri Anno primo.

I I I.

Certos proventus S. R. E. Cardinalibus assignat ex Romanae Ecclesiae redditibus.

Nicolaus Episcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cunctis altitudo potentiae, clementi providentia cuncta disponens, voluit cum Summo Pontifice considerare S. R. E.

Cardinales, ut ipsi tamquam membra ejusdem Ecclesiae Capitis, ipsi Capiti deservirent & submissis humeris ad regendum universalis Ecclesiae firmamentum, operosa sedulitate cum ipso Summo Pontifice laborarent, & tam ipsius Ecclesiae, quam totius orbis incumbentia onera in defessis cum eo sollicitudinibus partirentur. Hi sunt, quos dilexit Dominus, & velut praecipuas, & sublimes Ecclesiae praedictae columnas praerogativa sublimavit honoris. Horum ceterus in orbe magnificus omnes, & singulos quibuslibet titulis decoratos, excellit. Horum altitudo consilii, & experta circumspeditionis industria circa dirigenda quaelibet, & agenda salubriter afferre universaliter majora commoda dignoscitur. Ac ideo reputantes incongruum, ut ipsi Cardinales tanta praediti dignitate, tantisque sollicitudinibus, ac laboribus aggravati, qui ad ferendum nobiscum tantorum facinororum nobis incumbendum ex Apostolica officio servitutis, dies laboriosos agunt, noctesque perducunt insomnes, reddantur ejusdem Romanae Ecclesiae proventuum, & reddituum, ac prosperitatis expertes, cui communicant in diversis; conspicientes quoque in nonnullis Regnis, Provinciis, Insulis, Lacubus, Civitatibus, terris, & locis Ecclesiae memoratae ubilibet constitutis jura, & jurisdictiones ipsius Ecclesiae multae haecenus negligentiae patuisse, & alias multis exposita fuisse dispendiis per occultatores, & occupatores multiplices, qui ad ea manus illicitas extenderunt; dignum duximus, ut praedictos Romanae Ecclesiae universos fructus, redditus, & proventus, quos in Sicilia, & Anglia, aliisque quibuslibet Regnis, Sardinia, Corsica, aliisque Insulis; nec non in Marchia Anconitana, Provincia Romaniola, Ducatu Spoletano, Terra Arnulforum, Patrimonio Beati Petri in Tuscia, Campania, & Maritima, Sabinia, Massa Trabaria, Carfagnana, Comitatu Venesini, Civitate Beneventana, ac aliis terris, & locis, & censibus praedictorum eadem Ecclesia obtinere dignoscitur, Cardinales ipsi modo participent infra scripto, firmam habentes fiduciam, quod de caetero per eorum sollicitudinem, diligentiam, & considerationem expertam, favorisque praesidium in eisdem locis, & terris fidelium crescat devotio, justitia plenius reddetur, & aequitas diligentiori studio habita servabitur; occupata, & alienata in statum debitum reducuntur, & restaurabuntur etiam dissipata; ita quod huiusmodi participatio magni honoris, & utilitatis pariter sit incrementum.

Com. in Ecclesiae vestigia partiar.

§. 1. Quare de communi Fratrum nostrorum consilio, & assensu praesenti Sanctione statuimus, & decernimus de plenitudine Apostolicae potestatis, ut de universis fructibus, redditibus, proventibus, multis, condemnationibus, & censibus supra dictis fiat divisio in duas partes, quarum una Papali Camera semper cedat, reliqua vero inter Cardinales eisdem aequaliter dividatur, quodque partem huiusmodi praedictorum fructuum, reddituum, proventuum, multarum, condemnationum, & censuum collegium Cardinalium eorundem percipiat jure suo. Ut autem pra-

Cardinalium dignitas.

Com. in Ecclesiae vestigia partiar.

Pare Pontificio filio pars Cardinalibus addita, aequa inter eos portione dividenda.

Causa hujus constitutionis.

Sanctio contra Christianos ad ritum Iudaicum transeuntes & Iudeos conversos ad illum redeuntes.

Et contra Iudeos ad eorum ritum Christianos inducentes.

Dat. die 9. Septembris. 1288. P. A. I.

Ex Rainaldo ad 272. 1289. p. 49.

I V.

Approbatio Tertiae Regulae Fratrum & Sororum Tertii Ordinis a B. Francisco instituta, pro secularibus in propriis domibus viventibus, Tertiariis nuncupatis. (2)

Nicolaus Episcopus, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratibus, & dilectis in Christo filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de Penitentia, tam praesentibus, quam futuris, Salutem & Apost. benedictionem.

Supra montem catholice fidei, quam populus gentium, qui ambulabant in tenebris, discipulorum Christi sincera devotio igne caritatis exarsitans, verbo sollicitae praedicationis edocuit, quamque Romana tenet & servat Ecclesia, solidum Christianae Religionis positum noscitur fundamentum, nullis unquam concutiendum turbibus, nullis quassandum fluctibus tempestatum. Haec est etenim recta, veraque fides, absque cujus confortio nemo in conspectu Altissimi acceptus redditur, nemo graciosus occurrit. Haec est, quae salutis semitam praeparat, & felicitatis aeternae praemia gaudiaque pollicetur. Ideoque gloriosus Christi Confessor B. Franciscus hujus Ordinis Institutor, viam ascendendi ad Dominum verbo pariter & exemplo demonstrans, ipsius sinceritate fidei suos filios erudit, eosque illam profiteri, constanter tenere, similiter ac opere voluit adimplere, ut per ejus semitam salubriter incedentes, mererentur post vitae praesentis ergastulum, aeternae beatitudinis effici possessores.

De modo examinandi volentes intrare in Ordinem. Cap. I.

Nos igitur Ordinem ipsum opportunis favoribus prosequentes, ad ejus augmentum benignius intendentes, statuimus, ut omnes, quos ad servandum huiusmodi vitae formam assumi contigerit, ante assumptionem, seu receptionem ipsorum, de Fide Catholica, & obedientia erga praefatam Ecclesiam diligenti examinationi subdantur. Et si eas professi firmiter fuerint, vereque crediderint, admitti, seu recipi tute poterunt ad eandem. Praecavendum est tamen solite, haereticus ne quis, vel suspectus de haeresi, aut etiam infamatus, ad vitae observationem ipsius quomodolibet admittatur. Et si talem inveniri contigerit extitisse receptum, assignetur ille quamcunq. Inquisitoribus pravitate haeretica puniendus.

Conclusiones.

Nicolai PP. IV. Et Cardinalium subscriptiones.

Dat. die 8. Julii Anno Domini 1289. Pontif. anno 11.

(2) Nonnullas Ordinem hunc concernentes Constitutiones se praetermississe, asserit Cherubinus, illam enim in viridi esse vult, quae legitur in Leone X. incipien. Dum infra hanc vero Cherubini exemplo non omittendam putavit.

De forma recipiendi volentes intrare Ordinem Cap. II.

De Receptione ad probationem & professionem ac stabilitate in Ordine.

Cum autem Fratritatem hujusmodi quis intrare voluerit, Ministri ad receptionem talium deputati, ejus officium, statum, & conditionem solerter explorent, sibi fraternitatis ejusdem onera, & precipue alienorum restitutionem apertius exponentes. Quibus premiffis, si eidem placuerit, juxta modum hujusmodi induatur, & de alienis (si qua fuerint apud eum) satisfacere studeat in pecunia numerata, vel secundum exhibitam pignoris cautionem: seque nihilominus proximis reconciliare procuret. Quibus omnibus ad effectum perductis, post unius anni spatium, nec aliquorum discretorum Fratrum consilio, si is videbitur ipsis idoneus, recipiatur hoc modo, videlicet, ut promittat se divina precepta omnia servaturum, ac etiam satisfacturum (ut convenit) de transgressionibus, quas contra hunc vivendi modum commiserit, cum interpellatus ad Visitatoris extiterit voluntatem. Et hujusmodi ab eo facta promissio, per manum publicam in scriptis inibi redigatur. Alio autem modo nullus a Ministris recipiatur eisdem, nisi visum eis aliter fuerit, conditione personae, ac ipsius instantia, sollicita consideratione discussis. Ordinamus preterea statuentes, ut nullus post ipsius fraternitatis ingressum de eadem egredi valeat, ad seculum reversurus. Possit tamen transitum habere liberum ad Religionem aliam approbatam. Mulieribus vero viros habentibus (nisi de ipsorum licentia & consensu) non pateat ad consortium dicte fraternitatis ingressus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum. Cap. III.

Habitus & indumentis Fratrum & Sororum.

Fratres insuper ipsius fraternitatis, de humili panno in pretio, & colore, non prorsus albo vel nigro, communiter vestiantur, nisi fuerit ad tempus in pretio per Visitatores de consilio Ministri ob causam legitimam, & apertam, cum aliquo dispensatum. Clamydes quoque ac pelles, absque scollaturis, scissas, vel integras, affibulatas tamen, vel pamlas, ut congruit honestati, clausaque manicas Fratres habeant supradicti. Sorores etiam chlamyde induantur, & tunica de hujusmodi humili panno factis, vel saltem cum chlamyde habeant guarnellum, seu placentinum, coloris albi vel nigri, aut paludellum amplum de canabo, si ve lino, absque ulla crispatura confutum. Circa humilitatem vero panni, & pelliones Sororum ipsarum, juxta conditionem cujuslibet earundem, ac loci consuetudinem poterit dispensari. Bindis, & ligaturis sericis non utantur, pelles dumtaxat agninas, burfas decorio, & corrigias, simpliciter absque serico ullo factas, & non alias, tam Fratres habeant, quam Sorores, depositis ceteris. (juxta B. Petri Apostolorum Principis salubre consilium.) vanis hujus seculi ornamentis.

Quod non vadant ad inhonesta convivia, & spectacula, & quod histrionibus non doneant. Cap. IV.

Spectaculis & conviviis vitandis.

Sit eis ad inhonesta convivia, vel spectacula, sive curias, seu choreas, accessus penitus interdictus. Histrionibus, seu vanitatis intuitu nihil doneant. Et ne quidquam illis doneatur a propria familia, prohibere procurent.

De abstinentia, & jejunio. Cap. V.

Jejunio.

Ab esu carniarum secunda, quarta, & sexta feria, dieq. Sabbati, abstineant universi, nisi aliud infirmitatis instantia suaderet. Minutis vero per triduum carnes dentur, nec subtrahantur in itinere constitutis. Sit quoque ipsarum comestio licita singulis cum solemnitate precipuam intervenire contigerit, in qua ceteri Christiani ab antiquo epulis carnis vesci solent. Aliis autem diebus, in quibus jejunium non servatur, ova, & caseus non negentur. Sed & cum Religiosis ceteris in eorum Conventualibus domibus licite sumere valeant de apposis ab eisdem. Sintque prandii, cenaeque refectione contenti, exceptis languidis, & viatoribus, & infirmis. Sit sanis cibus moderatus, & potus, cum textus Evangelicus habeat, Attendite ne corda vestra crapula & ebrietate graventur. Prandium autem, vel coena, nisi premissa semel dominica oratione non sumatur: post sumptionem cuilibet cum Deo gratias, iteranda, quod si omitti contigerit, dicatur tribus vicibus Pater noster. Quilibet vero sexta feria totius anni jejunium celebretur, nisi forte infirmitatis vel alia causa legitima excusetur, nisi Festum Natalis Domini feria ipsa occurreret observandum. Sed a festo omnium Sanctorum usque ad Pascha, quarta, & sexta feria jejunabant. Alia, quae ab Ecclesia sunt statuta, vel Ordinariis ex causa communiter indicta, jejunia nihilominus servantur. In Quadragesima vero B. Martini usque ad diem Nativitatis Domini, & a Domenica Quinquagesime usque ad Pascha, diebus singulis (exceptis Dominicis) jejunare procurent, nisi aliud fortasse infirmitas, vel necessitas alia suaderet. Sorores gavidę usque ad suę purificationis diem ab exercitatione qualibet corporali (orationibus dumtaxat exceptis) poterunt, si voluerint, abstinere. Laborantes autem (propter fatigationis afficientis instantiam) a Dominica Resurrectionis festo usque ad festivitatem B. Francisci predicti, ter in die, qua exercitio laboris incumbent, licite sumere cibum possunt. Cum vero illos contigerit aliorum imminere laboribus, de cunctis apposis, die quolibet sumere licebit eisdem, nisi sexta feria, vel dies sit alia, in qua generaliter ab Ecclesia jejunium noscitur institutum.

Quoties debeant confiteri per annum, & sumere Corpus Christi. Cap. VI.

Confessione & Communionem.

Singuli autem Fratrum, & Sororum ipsarum, ter in anno, videlicet, in Natali Domini, in Resurrectione ipsius, & Pentecostes festivitatis, peccata propria confiteri, & Eucha-

Eucharistiam devote suscipere non postponant, reconciliando se proximis, & restituendo etiam aliena.

Quod non ferant arma impugnationis. Cap. VII.

Armorum de-latione.

Impugnationis arma secum Fratres non deferant, nisi pro defensione Romanae Ecclesie, Christianae Fidei, vel etiam terrae ipsorum, aut de suorum licentia Ministrorum.

De dicendis horis Canonis. Cap. VIII.

Horarum recitatione & aliis orationibus.

Dicant universi quotidie septem horas Canonicas, videlicet, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium. Clerici, videlicet psalterium, pro Prima Deus in nomine tuo, Beati immaculati, usque ad Legem pone, ac alios Horarum Psalmos, juxta Clericorum ordinem, cum Gloria Patri dicant. Cum vero ad Ecclesiam non accedent, pro Matutino Psalmos dicere studeant, quos dicunt Clerici, vel Ecclesia Cathedralis, vel saltem, ut illiterati alii pro Matutino duodecim, & pro alia qualibet hora septem vicibus Pater noster cum Gloria Patri dicere non omitant. In quibus, videlicet Primę ac Completorii horis, minorem symbolum, & Miserere mei Deus, adiciant qui noverunt. Sed si Horis non dixerint constitutis, dicant tribus vicibus Pater noster. Infirmi autem, Horas hujusmodi non teneantur dicere, nisi velint. In Quadragesima vero S. Martini, & etiam in majoribus Ecclesiis in quarum parochiis habitant, matutinalibus Horis personaliter adire procurent, nisi causa rationabili excusetur.

Quod omnes, qui de jure possunt, faciant testamentum. Cap. IX.

Testamentis.

Omnes praterca, quibus de jure facultas assuerit, condant, seu faciant testamentum, & de bonis suis infra tres menses post eorum ingressum immediate sequentes, ordinent & disponant, ne quemquam illorum contingat decedere intestatum.

De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos. Cap. X.

Pace.

De pace vero inter Fratres & Sorores, aut etiam externos in discordia postos facienda, sicut Ministris videbitur, ita fiat, adhibito (si facultas assuerit) Episcopi Diocesani consilio in hac parte.

Quando molestantur contra jus, aut eorum privilegia. Cap. XI.

Vexatione contra privilegia.

Si vero Fratres, vel Sorores contra jus, vel eorum privilegia per Potestates, seu Rectores locorum, ubi domicilium obtinent, vexationibus impetantur, Ministri loci ad Episcopos, & alios locorum ordinarios studeant habere recursum, juxta consilium & ordinationem ipsorum in tabulis processuri.

Quod caveant, in quantum possunt, a juramentis solemnibus. Cap. XII.

Juramentis.

A juramentis autem solemnibus omnes abstineant, nisi necessitate cogente in casibus per indulgentiam Apostolicę Sedis exceptis, videlicet, pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, ac etiam in contractu emptionis, venditionis, & donationis, ubi videbitur expedire. In communi quoque loquela vitent, prout poterunt, juramenta. Et qui die aliqua minus caute juraverint lapsu lingue (prout contingere in multiloquio consuevit) die ipso in sero, cum debet recogitare quid fecerit, dicat tribus vicibus orationem Dominicam, propter incaute facta hujusmodi iuramenta. Memor autem sit quilibet, ut ad divina obsequia familiam propriam exhortetur.

De audienda Missa & Congregatione facienda. Cap. XIII.

Missa audienda & Congregatione facienda.

Universi sani Fratres & Sorores cujuscumque Civitatis, aut loci, diebus singulis (si commode poterunt) Missa officium audiant, & mensę quolibet ad Ecclesiam, si ve loca, ad quam, vel ad quę Ministri curaverint intimare, conveniant, Missarum solemniam inibi audiri. Unusquisque autem usualis monete denarium Missario tribuat, qui pecuniam hujusmodi colligat, & eam de consilio Ministrorum inter Fratres, & Sorores paupertate gravatos, & precipue infirmos, ac eos, qui funeris carere dignoscuntur exequiis, & deinde inter pauperes alios dividant congruenter. Offerant insuper de ipsa pecunia Ecclesie memorata. Tuncque (si commode poterunt) virum religiosum, & in verbo Dei competenter instructum habere procurent, qui eos ad poenitentiam, & misericordie opera exercenda hortetur, sollicito moneat, & inducat. Studeat quilibet, dum Missa celebratur officium, & predicationis verbum proponitur, servare silentium; orationi, & officio sit intentus, nisi cum communis utilitas fraternitatis impediatur.

De Fratribus infirmis, & defunctis. Cap. XIV.

Infirmitas, & exequiis defunctorum.

Cum autem quemquam ex Fratribus infirmari contigerit, Ministri per se vel per alium, seu alios (si hoc eis infirmus fecerit intimari) semel in hebdomada, visitare teneantur agrotum, ipsum sollicito ad recipiendum poenitentiam (prout melius, & efficacius expedire putaverint) inducentes, necessaria illi de bonis communibus ministrando. Et si praefatus infirmus de praesenti luce migraverit, Fratribus & Sororibus tunc in Civitate, vel loco, ubi eum contigerit mori praesentibus nuntietur, ut defuncti exequiis procurent personaliter interesse. A quibus, donec Missarum fuerint celebrata solemniam, corpus tumulo conditum, non recedant. Hoc quoque circa Sorores infirmas, & decedentes volumus observari. Praterca intra octo dies post ipsius sepulti obitum immediate sequen-

quentes, quilibet Fratrum & Sororum ipsa rum dicat pro anima eius, Sacerdos videlicet, Missam unam, sciens Psalterium 50. psalmos & illiteati totidem Pater noster, & in fine cujuslibet Requiem aeternam adiciant. Et post hac, infra annum pro Fratrum & Sororum, tam vivorum, quam defunctorum salute, tres Missas faciant celebrari. Qui vero psalterium sciverint, illud dicant, & ceteri orationem Dominicam centies dicere non omittant, Requiem aeternam in fine cujuslibet addituri.

De Ministris. Cap. XV.

Officiis recte administrandis.

Ministeria quoque, ac alia officia, quae praesentis formulae series exprimit, imposita sibi quisque devote suscipiat, curetque fideliter exercere. Officium autem cujuslibet certi temporis spatio limitetur. Nullus Minister instituat ad vitam, sed ejus ministerium certum tempus comprehendat.

De visitatione, & correctione delinquentium. Cap. XVI.

Correctio delinquentium.

Adhaec Ministri, & Fratres, ac Sorores Civitatis, & loci cujuslibet, ad visitationem communem in aliquo loco religioso, vel Ecclesia, ubi locum hujusmodi contigerit deesse, conveniant, & Visitatorem habeant Sacerdotem, qui alicujus approbate Religionis existat, quique illis de commissis excessibus iniungat poenitentiam salutarem. Nec quisvis alius possit eis hujusmodi visitationis officium exhibere. Quia vero praesens vendi forma institutionem a B. Francisco praebito suscepit, consulimus, ut Visitatores, & informatores, de Fratrum Minorum Ordine assumantur, quos Custodes, vel Guardiani ejusdem Ordinis, cum super hoc requisiti fuerint, duxerint assignandos. Nolumus tamen congregationem hujusmodi a Laico visitari. Hujusmodi autem visitationis officium semel exerceatur in anno, nisi necessitate aliqua suadente fuerit pluries faciendum. Incorrigibiles vero, ac inobedientes monitione trina praeveniatur. Qui si se corrigere non curaverint, de ipsius Congregationis confortio expellantur omnino de consilio discretorum.

De vitandis litigiis inter se, & cum aliis. Cap. XVII.

Li tigiis vitandis.

Vitent insuper Fratres & Sorores (juxta posse) litigia inter se, illa (si suscitari contigerit) sollicito dirimendo: alioquin, de jure coram illo respondeant, apud quem potestas residet judicandi.

Qualiter, & per quos in abstinentiis posse dispensari. Cap. XVIII.

Dispensatione circa abstinentias.

Ordinarii autem locorum, vel Visitatores, cum Fratribus, & Sororibus universis, in abstinentiis, jejuniis, & austeritatibus aliis, ex causa legitima (cum expedire viderint) poterunt dispensare.

Quod Ministri eorum manifestas culpas denuncient Visitatori. Cap. XIX.

Ministri vero manifestas Fratrum & Sororum culpas Visitatori denuncient puniendas. Et si quisque incorrigibilis fuerit, post trinae admonitionis instantiam a Ministris (de discretorum Fratrum aliquorum consilio) Visitatori nunciatur eidem, de fraternitatis confortio abiciendus ab ipso, & in Congregatione postmodum publicandus.

Incorrigibilis.

Qualiter in praedictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Cap. XX.

Ceterum in praemissis omnibus, ad quae Fratres vestri Ordinis non ex divinis praecipis, vel statutis tenentur Ecclesiae, nullum ipsorum ad mortalem culpam volumus obligari, sed impositam sibi poenitentiam, pro transgressionis excessu, prompta humilitate recipiat, & efficaciter studeat adimplere.

Non observantibus Regulam.

Qualiter in praedictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Cap. XX.

Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, & voluntatis infringere &c.

Sancio penalis.

Dat. Reate, sextodecimo Kalen. Septembris; Pontificatus nostri anno 2.

Dat. die 17. Aug. 1289. An. II.

V.

Declarationes Reformationis Gregorii IX. Monachorum Congregationis Cluniacensis Ordinis S. Benedicti.

Laudatam Gregorii Reformationem legere est in Const. XXXV. Tom. III. Par. I. pag. 278.

Nicolaus Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus Cluniacensis, & Coabbatibus, Prioribus, & Conventibus universis Cluniacensis Ordinis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Regis pacifici pacis opera diligentis gerentes (licet immeriti) vices in terris, pacis bonum & concordiae stabilitatem cunctis fidei orthodoxae cultoribus, sed potissime regularis observantiae vinculo alligatis, ferventibus votis appetimus, & sollicitis studiis procuramus, ut divinorum cultui, cui salubris illos dedicavit intentio, liberius & commodius immorentur. Quamobrem vigiles reddimus, & propensius affectamus, ut inter vos divinis obsequiis regulariter deputatos, tranquilla pax vigeat, fraterna caritas ferveat, animorum identitas perseveret.

Gregorii IX. Constitutio.

§.1. Sane foelicis recordationis Gregorius Papa IX., praedecessor noster, ad vestrum & Monasterii vestri statum prosperum & tranquillum intendens, nonnulla pro reformatione Cluniacensis Ordinis duxit dum viveret auctoritate Apostolica statuenda, quae discrete ac inviolabiliter observari praecipit in Ordine supradicto.

Declaratio eiusdem.

§.2. Nos autem diligentius attendentes, quod aliquorum ex statutis hujusmodi, quae nobis non modicum difficilia videbantur, non po-

Capitulum generale quodlibet, & quibus & qualiter fieri debeat.

Quae in eo statuta sunt.

poterat observatio efficax provenire, circa illa, prout expedire cognovimus, duximus providendum. Et volentes ipsius praedecessoris vestigia imitari, auctoritate apostolica duximus statuendum, ut statuta ipsa juxta moderationem nostram, prout notatur inferius, in eodem Ordine perpetuis futuris temporibus observentur.

§.3. In primis itaque statuimus, ut omnes Abbates, & Priores Cluniacensis Ordinis, immediate Monasterio Cluniacensi subiecti, in regno Francia constituti annis singulis, existentes autem in Anglia, Hispania, Alemania, & Lombardia, de biennio in biennium conveniant ad Capitulum generale, ubi sine personarum acceptione, secundum Deum, & B. Benedicti regulam & Cluniacensem Ordinem instituta, delinquentium corrigantur excessus, & de salute animarum, & conservatione Ordinis, ac domorum indemnitate tractetur, & statuatur, quod fuerit regulariter statuendum. Nec in hoc Priores, & Camerarii invicem sibi parcant: sed unusquisque quae viderit in Ordine corrigenda, in personis, vel rebus, quae per Visitatores non fuerint correctae, coram Definitoribus annis singulis in publico vel privatim in caritate proponat. Et hoc idem Visitatores coram Definitoribus facere teneantur, & correctus hoc molestie non ferat, sed correctionem accipiat patienter. Hoc autem Capitulum (in quo volumus, ut nulla fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera vel recipiantur, seu etiam promittantur, sed omnia in sinceritate procedant) modo qui sequitur celebretur, & in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacensis Ordinis eligantur. Ad quod quidem Capitulum Abbates & Priores praefati, modo praedicto pro obedientiam venire teneantur (causa dumtaxat infirmitatis excepta) nisi casus inopinatus & multum damnosus incurreret, Definitorum & Capituli judicio relinquendus, & eorum quibus proprium impedimentum seu casum Capitulo & Definitoribus denunciaret supradictis. Qui vero non venerit, & se secundum modum legitime non excuserit memoratum; post sequens Capitulum, ad quod venire similiter teneatur, in claustrum Cluniacensem duorum mensium spacio assidue moram trahat. Mediat autem Abbates & Priores, singulis annis semel ad Capitulum conveniant in principalibus Abbatibus & Prioratibus, quibus subsunt statuto tempore, prout visum fuerit expedire. Quod si non fecerint, in suis immediate majoribus Abbatibus vel Prioratibus poena simili puniantur.

Definitorum Capituli generalis pro prima vice eligantur.

§.4. Circa vero electionem Definitorum Capituli generalis Cluniacensis celebrandi, ordinamus ut dilecti filii nostri Mattheus tit. S. Laurentii in Damasco, & H. tit. S. Sabinae presbyter Cardinalis ac Abbas Mauziacensis, & Magister Albertus Prior S. Lupi, de ipsius Ordinis Cluniacensis reformatione tractantes apud Sedem Apostolicam, quindecim de Abbatibus, & Prioribus Cluniacensis Ordinis supradicti eligant hac vice in Definitorum primi Capituli reformationem hujusmodi subsequentes.

Bull. Rom. Tom. III. Pars II.

§.5. Qui quindecim sic ab ipsis electi, jurent in ipso primo futuro Capitulo generali, ad sancta Dei Evangelia corporaliter tacto libro, quod in definitionibus secundum Deum & B. Benedicti regulam & Apostolicae Sedis statuta, sine omni personarum acceptione, procedent, ac ipsi in principio sequentis Capituli, antequam tractatus Capituli aggrediantur ejusdem, jurent tactis sacrosanctis Evangelis, & bona fide sine acceptione personarum eligere quindecim Definidores de abbatibus, & Prioribus. Si Abbates defuerint nihilominus de Prioribus praefati Cluniacensis Ordinis viros probos, ac Deum timentes, ac zelum communis utilitatis habentes, & praefato ab eis hujusmodi juramento, viros tales postmodum eligant. Volumus autem, quod illi, qui Definidores in uno Capitulo fuerint, in Capitulo immediate sequenti definidores esse non possint: & hac forma eligendi Definidores in posterum observetur. Si autem aliqui de Definitoribus Capituli praecedentis, ad quos spectat electio Definitorum, abesse contigerit, reliqui, qui praesentes fuerint, nihilominus ad ipsorum electionem procedere non omittant. Et qui a majori parte ipsorum eligentium nominati fuerint & electi, sine aliqua exceptione pro Definitoribus habeantur. Et hoc etiam in Definitoribus & Definitorum sententiis observetur. Diligentiam autem vel negligentiam Ordinis supradicti, annis singulis Definidores per suas patentes literas, ad moderatas Cluniacensis Ordinis expensas, significare summo Pontifici teneantur: quomodo regula B. Benedicti & praesentia in Ordine ipso serventur statuta.

Forma eligendi Definidores in Capitulo generali.

Causae per Abbates non definitae, in Capitulo terminantur.

§.6. Omnes vero causae, quae inter ejusdem Ordinis personas emeruerint, & per Abbatem non fuerint terminate, delatae ad Capitulum per Definidores statutos in Capitulo terminentur, & ea statuatur, quae provenire ad correctionem, conservationem & restrictionem, non ad relaxationem Ordinis vel regulam videbuntur.

Constitutiones Capituli generalis in primis observandae & non immutandae sunt.

§.7. Nec aliquis definita seu acta per Definidores Capituli generalis possit vel audeat immutare; nisi in casu magna necessitatis & evidenter utilitatis, in quo potestas Abbati intelligitur relinquenda de consilio & assensu peritorum & discretorum duorum ex illis, qui Domini Ordinis appellantur. Nec dispensare praesumat in poenis, nisi contra aliquem sententia excommunicationis, suspensionis, vel interdicti ferretur, qui si paruerit, poterit per Abbatem Cluniacensem aut alium, vel Priorem suum immediate superiorem absolutionis beneficium obtinere, ita tamen quod sic absoluti culpa & satisfactio referatur & appareat Definitoribus in primo tunc sequenti Capitulo generali. In aliis vero poenis impositis a Definitoribus nullus dispense, nisi ex necessaria causa & rationabili, quam significari volumus sequenti Capitulo generali, & si Definidores non judicaverint eam esse legitimam; relaxantes seu dispensantes per ipsos Definidores poena simili puniantur.

Ordinationes Capituli generalis ad mortalem culpam non obligant.

§.8. Definitiones autem seu ordinationes Capituli generalis ad mortalem culpam non obligant.

ad mortalem culpam. Et quoties per Prelatos recitanda sunt.

Visitatores in Capitulo generali ordinantur, & corrigenda corrigantur.

obligent, sed ad penam, nisi contra essentialia observantia regularis existant.

§. 9. Omnes vero Abbates & Priores annis singulis ad Capitulum venientes, definitiones si qua factae fuerint, in suo reditu habere procurent, in vigiliis quinque festorum praecipuorum, & visitationis tempore nihilominus recitandas, ut nullus praetextu ignorantiae se valeat excusare. Statuta vero praesentia in prima die mensis cujuslibet legantur, ne per ignorantiam negligantur.

§. 10. Statuimus insuper, ut in Capitulo generali Cluniacensi more solito per Definidores ordinentur Visitatores discreti, ac Deum timentes per singulas Provincias, qui iurent ad sancta Dei Evangelia, corporaliter tacto libro, quod visitationis officium exercebunt (prout eis fuerit possibile) secundum Deum, & B. Benedicti regulam, ac Sedis Apostolicae, & Cluniacensis Ordinis instituta; & quae per eos corrigi poterunt, corrigent secundum gratiam a Domino sibi datam. Ea vero, quae adeo gravia emerferint vel occurrerint, quod per eos sufficienter non possint commode corrigi; quae probata fuerint vel per famam deducta, in publicum referant corrigenda, & punienda per Definidores in Capitulo generali, caetera autem non nisi Abbati exponant propter pericula evitanda. Statum quoque Abbatiarum, & Prioratum quantum ad spiritualia & temporalia, referre & exponere, quo ad prelatos & subditos fideliter coram Definitoribus teneantur, sed caveant Visitatores, ne ea, quae invenerint in locis visitatis de praesentibus vel subditis, pandant quomodolibet seu revelent, nisi eo modo, quo superius est expressum. Et Visitatores sic instituti, per Abbatem, vel alium mutari non possunt, nisi ex causa rationabili, & multum urgenti, & evidenti, & hoc de consilio, & assensu dictorum Dominorum, qui superius nominantur, sed causa ipsa in Visitatorum exprimitur literis, & in sequenti Capitulo, & coram Definitoribus exponatur. Quae si non fuerint rationabilis iudicata, mutans Definitorum arbitrio puniatur. Nec dicti Visitatores a personis, & locis quae visitant, recipere quicquam, praeter moderatas expensas victui necessarias, quoquo modo praesumant, excutientes manus suas ab omni munere, & cum quatuor tantum ratione visitationis, aut alias equitatis incedant.

Visitatores quatuor monasterii Cluniacensis, & personam Abbatis visitent.

§. 11. Statuimus insuper, ut quolibet anno in Capitulo per Definidores quatuor discretas personas, ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & totidem Priores Cluniacensis Ordinis eligantur, si Abbates praesentes fuerint, alioquin loco Abbatum eligantur Priores ad visitandum Monasterium Cluniacense, personam Abbatis, & loca circumadjacentia. Qui terminato generali Capitulo, & licentiatibus Abbatibus, & Prioribus, ac aliis, qui ad Capitulum convenerant, prius praestito corporali juramento, suae visitationis officium infra sex dies post terminatum Capitulum incipiant exequi: ne visitationem huiusmodi (quae nullo modo debet omitti) contingat quomodolibet impediri. Qui de statu dicti Monasterii,

& locorum circumadjacentium in temporalibus, & spiritualibus, & de Abbatis persona diligenter inquirent, & ea, quae corrigenda invenerint, corrigere non omittant. Et ea verò, quae majori consilio indigent, referentur annis singulis ad Capitulum generale, ut Ecclesia Cluniacensis in bono statu per visitationem huiusmodi perseveret. Et si Abbatis exigerent demerita, quod tolerari non debeat, per visitatores moneatur, ut cedat, & liceat Visitatoribus, & Conventui Cluniacensi recipere huiusmodi cessionem. Quod si forte Abbas sibi de cessionis remedio providere noluerit, quae de ipso Visitatorum inquisitio comprehendet, ad Sedem Apostolicam referantur.

§. 12. Adiciamus autem, quod Abbas Cluniacensis coram Visitatoribus de omnibus obligationibus per eundem vel de eius mandato factis, ac etiam de proventibus, & expensis reddat explicite rationem, & Visitatores praedicti hoc significare sequenti generali Capitulo, & deinde summo Pontifici annis singulis teneantur.

§. 13. Quia vero propter defectum Abbatibus remotas provincias minime visitantis, & domus Ordinis existentes in eis spiritualiter, & temporaliter male tractantur, & aliqua a subiectione Ordinis se subtrahere moluntur, praecipimus, ut Abbas Cluniacensis studeat, sicut ei possibile fuerit, Ordinem visitare, ac domos a Cluniacensis Ordinis subiectione substractas procuret cum Apostolicae Sedis auxilio ad subiectionem ipsius revocari Ordinis, vel reduci. Quod si dictus Abbas in eisdem Ordinis visitatione, quam per se, vel per alium facere debet, negligens fuerit, vel remissus, eum Definidores corrigere teneantur. Qui etiam dum sui Ordinis loca visitat, sit temperatus, & sobrius in expensis, ita quod omnibus computatis summam decem librarum, parvorum diebus singulis in sumptibus non excedat. Et visitationis tempore tam ipse, quam sui excutiant ab omni munere manus suas, prout de acceptione munerum in statutis sac. rec. Greg. Papae IX. Praedecessoris nostri noscitur contineri. Infra dictam autem summam idem Abbas se temperet secundum locorum exigentiam, & facultatem ipsorum, & Definidores de mora, seu spatio temporis ordinent, quo Abbas, & Visitatores huius suae visitationis officium debeant terminare.

§. 14. Caeterum quia ex mala ordinatione Prioratum, & obedientiarum, vel frequenti mutatione Priorum, multa evenisse detrimenta noscuntur, districte praecipimus, ut prioratus, decanatus, & omnes aliae administrationes gratis conferantur, & absque venalitate & aliqua passione. Nec Cluniacenses aut alii Abbates, aut Priores Cluniacensis Ordinis de prioratibus audeant, aut possint facere Decanatus: nec de Decanatibus, in quibus Decanus curam animarum habet, & Monaci sunt & esse consueverunt, possint facere grangias; ita quod nec a Monaco, nec a seculari persona pro aliquo pretio conducantur, & ubi factum est, vel acceptatum contrarium, per Definidores

Abbatibus Cluniacensibus de proventibus, & expensis coram Visitatoribus reddat rationem.

Abbatibus Cluniacensibus loca Ordinis visitent, ut hic.

Beneficiorum collatio prout hic ordinatur.

Illegitimis Prioratus & Decanatus non conferantur.

Priores curam amovendi.

Abbas vel Prior criminosis aut infamis quomodo & per quos deponatur.

in statum pristinum, & antiquum reducantur. Et Prioratus, & Decanatus huiusmodi non nisi Sacerdotibus dicti Ordinis Monachis committantur. Haec autem nolumus ad illas grangias, seu administrationes extendi, quae curam animarum non habent, & laicis consuevere committi. Si quis autem propter haec aliquid dedisse, vel recepisse convictus extiterit, numquam in Ordine Cluniacensi dignitatem, habeat, vel honorem. Et si adversus aliquem super hoc apud Visitatores, vel Definidores vehemens habeatur praesumptio, ipsum per eos a prioratu, vel administratione sic obtentam volumus amoveri. Et si quis humana consensu potentia, per interventum secularium personarum committi sibi obedientiam, vel prioratum poposcerit, numquam illum obtineat, sed nec alium infra annum.

§. 15. Nec personis illegitime natis prioratus & decanatus curam animarum habentes in Ordine ipso ullatenus conferantur: & si secus factum fuerit, id per Definidores de crevimus revocandum.

§. 16. Conventuales quoque Priores quoad in spiritualibus & temporalibus bene administraverint, non nisi ex certis causis debent amoveri; videlicet si dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, seu infames, vel incontinentes extiterint, seu alio gravi crimine irretiti, sive ad majorem dignitatem fuerint promovendi; quod etiam de minoribus Prioribus volumus observari.

§. 17. In destitutione vero Abbatum, & Priorum Conventualium, videlicet octo Monachorum, & supra, talis modus, & forma serventur. Videlicet quod si Visitatores Abbatem, vel Priorem criminofum, aut infamem invenerint, patri Abbati referre procurent; qui de consilio sex Abbatum, vel Priorum propinquorum ejusdem Ordinis, talem admoneat, vel suspendat, ipseque sic admonitus, vel suspensus inclinet humiliter, nec appellet. Nihilominus autem Visitatores, admonitiones, & suspensiones huiusmodi, & earum causas Capitulo referant generali. Et Definidores super hoc ordinent & definiant, secundum quod eis iuste, ac secundum Deum videbitur expedire. Et quidem ut huic morbo plenum adhibeatur remedium, prout infra duximus providendum, videlicet, quod singulis annis in generali Capitulo Definidores scribant, & retineant nomina singulorum Abbatum, & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati. In sequenti Capitulo lectis eorum nominibus, in quibus Ecclesiis sive Abbates, vel Priores mutati sint, & mutationis causam diligenter attendant; & tunc excessus mutantium, si sine iusta causa mutaverint, & mutatorum huiusmodi puniant, & emendent, secundum qualitatem excessuum eorumdem. Verum quia Monachi nonnumquam Abbatum, vel Priorum suorum delicta revelare formidant, ne ad ignotas, & remotas provincias quasi in exilium relegentur, huic morbo sic duximus providendum: quod videlicet Visitatores cum accesserint ad Monasteria visitanda, diligenter inquirent, si quis e Monasterio illo anno, cui officium visitationis impendunt, & propter

Institutio Priorum Conventualium qualiter fiat.

Pluralitas beneficiorum interdicitur.

Nellus nisi Cluniacensis Ordinis religiosus in Cluniacensi Ordine beneficium habere debet.

quam causam emissus fuerit. Et si causa regularis extiterit, approbetur; alioquin revocetur Monachus, & qui eum emisit, Visitatorum arbitrio puniatur. Si quis autem fuerit ab Abbatia, vel Prioratu sua culpa remotus, ad aliud Monasterium, in quo digne desinat quod commisit, superioris providentia transmittatur. Et si forte propter senectutis defectum, aut aliam causam honestam spontaneus cesserit, revertatur ad claustrum illo sibi quod eligere maluerit deputato, nullusque literas confirmationis habeat, quod a suo Prioratu, vel obedientia non debeat amoveri.

§. 18. Ad institutionem vero Prioris Conventualis abque duorum Priorum Conventualium consilio minime procedatur. Abbates autem, & Priores circa temporalia, & spiritualia negligentes, per definidores graviter puniantur, & tales praeficiantur, qui scient, & possint praesse pariter, & prodesse, ac iura commissorum sibi Prioratum observare. Circa personarum vero dicti Ordinis promotionem, sic provida, & aequa ordinatione censemus, quod Abbas Cluniacensis, & gravibus negotiis uti debeat consilio sapientium, & dicti Ordinis seniorum. Et in promovendo personas Ordinis, & conferendo beneficia, non sequatur carnalem affectum: sed habendo Deum praesentibus oculis, imitetur in omnibus legem Dei. Et quod dictum est de Abbate Cluniacensi idem per alios Abbates, & Priores Ordinis de crevimus observandum. Et quia denunciatum est nobis, quod raro aut numquam de claustris Cluniacensibus, vel aliqui ad regimen Prioratum Cluniacensis Ordinis assumuntur; Statuimus, quod non tam de claustralibus, quam de aliis, sine personarum acceptione, personae idoneae ad ipsorum Prioratum regimen assumantur, cum per tales qui sunt in Monasterio enutriti, magis in religione Ordo possit, & debeat informari.

§. 19. Ad haec districtius inhibemus, ne quis plures Prioratus, vel Prioratum cum Abbatia ejusdem Ordinis, vel alterius habere praesumat. Nec Abbas Cluniacensis, vel aliquis alius Abbas, vel Prior ejusdem Ordinis, aliquem de subiectis sibi Prioratibus ad manus suas retineat: sed singulis Prioratibus Priores singuli deputentur.

§. 20. Nec aliquis qui Cluniacensis Ordinis non fuerit professus, habeat ejusdem Ordinis Prioratum. Nec aliquis Prioratus, vel Decanatus Cluniacensis Ordinis, cui annexa est cura animarum, vacet ultra sex menses; sed infra huiusmodi tempus Abbas Cluniacensis ceterique Abbates, & Priores, qui habent Prioratus & huiusmodi decanatus subiectos, eis debeant providere. Aliter provisio Prioratum, & Decanatum eorumdem Abbati Cluniacensi nullo medio subiectorum, intelligatur ad Sedem Apostolicam devoluta. Prioratum vero & decanatum aliorum provisio ad suos immediate superiores devolvatur omnino, nec Prioratus vel decanatus cum cura personis secularibus, Clericis, vel Monachis alterius Ordinis, laicis, praelatis, seu subditis aliquatenus conferantur: & ubi contrarium.